

การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

The Development of Extra-Curricular Activities Package for Enhancing Senior High School Students Public Mind in School under The Secondary Education Service Area office Sakon Nakhon

วิโรจน์ เฉลยสุข¹, วลัยกานา ฉลากบาง², พรเทพ เสถียรนพแก้ว³

Viroth Chaloeisuk¹, Wannika Chalakbang², Phorntap Sathainnoppakaow³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนคร (2) เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ (3) เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสิ้นสุดลงและหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นระยะเวลา 1 เดือน กลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ได้มาโดยความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดจิตสาธารณะ แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบประเมินการทำกิจกรรมสำหรับครู และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Dependent t-test

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹ Ph.D. (Educational Management and Development) in Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

² Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

³ Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding author)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งชุดมีค่าเฉลี่ย 2.83 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย 2.96 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความสอดคล้องขององค์ประกอบของชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 และความสอดคล้องของคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนมีประสิทธิภาพที่ 83.15/86.73 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80

จิตสาธารณะและความพึงพอใจของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: เสริมสร้างจิตสาธารณะ ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

Abstract

The purposes of this research were 1) to create and find out effectiveness of practical package in extra curricular, 2) to compare the public minds of students between before and after learned with innovation, 3) to compare the public minds after using innovation, 4) to study the satisfaction of high school students. The sample group is a 4th grade student, Sakon ratchathayanukul school, 40 people. The tools used in the research are public minds measure, public minds behavior observation, evaluation form for teachers and questionnaire of student satisfaction. The statistics used in data analysis include mean, standard deviation and dependent t-test.

The results can be summarized as follows:

The innovation had a high level and the learning activities guide to enhancing of public minds of students with an mean of 2.96 is appropriate / Enhancing of Public Minds, the consistency index (IOC) at the level 1.00 and its effectiveness at 83.15 / 86.73 higher than 80/80.

Public minds and their satisfaction of students between before and after the use innovation was difference in statistical significance at the level of 0.05.

Keywords: Enhancing of public minds, extra-curricular activities package

บทนำ

จิตสาธาธารณะเป็นคุณลักษณะของพลเมืองดีที่ประเทศต้องการ ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพประชาชนให้เป็นพลเมืองดีของสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ตามบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีและรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีจิตสาธาธารณะและกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558: 135) นอกจากนี้นโยบายในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2561) ได้กำหนดเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนใน 3 ด้าน คือ การมุ่งให้เกิดจิตสำนึกสาธาธารณะ เกิดปัญหาในการพัฒนา และการแก้ปัญหาและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (วิโสมสุวิวัฒนานิมิตกุล, 2553: 26) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็น พลเมืองไทยและพลโลก คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่าง เพียงพอ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธาธารณะ

จิตสาธาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ ถ้าทุกคนในสังคมนี้เฉยปล่อยให้คนในชาติขาดจิตสาธาธารณะไปเรื่อยๆ เช่นนี้ วันหนึ่งประเทศชาติคงไม่เหลืออะไร

ดังนั้น ถึงเวลาที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกันในการปลูกฝังจิตสาธาธารณะให้เกิดกับบุคคลในชาติโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเพราะเป็นวัยที่สามารถปลูกฝังลักษณะดีงามให้เกิดขึ้นได้ง่าย (วรินทร์บุญยิ่ง, 2553: 2-14) ความเสียหายของสมบัติส่วนรวมซึ่งเกิดจากการทำลาย การใช้ประโยชน์โดยไม่มีการดูแลรักษา (ฉวีวรรณ คำประไพ, 2554: 1) แสดงถึงการขาดจิตสาธาธารณะของคนในสังคม แม้แต่สังคมเล็กๆ ในโรงเรียน พฤติกรรมเหล่านี้จะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาได้

การพัฒนาจิตสาธาธารณะในตัวบุคคลควรเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก ผู้ที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของเด็กก็คือ บิดา มารดา ครู และเพื่อนร่วมวัย รวมทั้งสื่อมวลชนด้วยตามลำดับ นอกจากนี้การจะพัฒนาจิตสาธาธารณะในตัวเด็กได้นั้น ยังขึ้นอยู่กับกลวิธีของผู้พัฒนาแต่ละคนว่าจะจัดกิจกรรมให้กับเด็กอย่างไร ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี อย่างไรก็ดีตามถึงแม้ว่าภาครัฐได้พยายามพัฒนาคนให้มีคุณธรรม มีจิตสาธาธารณะ จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมหรือจิตสาธาธารณะ แต่การดำเนินการในช่วงที่ผ่านมาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กลับไม่ได้ผลเท่าที่ควร เห็นได้จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายโดยมีสาเหตุจากพฤติกรรมขาดจิตสาธาธารณะ (พริยา นิลมาต, 2550: 25-30)

จากรายงานการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาวิกฤตทางด้านจิตสาธาธารณะของเยาวชน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า เยาวชนกำลังอยู่ในสภาพแห่งความเสี่ยงโดยเฉพาะการใช้ชีวิตในแง่มุมต่างๆ ซึ่งความเสี่ยงเหล่านี้หากไม่ได้รับการควบคุม หรือแก้ไขย่อมส่งผลเสียต่ออนาคตของเยาวชนในฐานะเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าของสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลอันเป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ประการหนึ่ง คือ คุณภาพการเรียนรู้อยู่

และความใส่ใจในการเรียนรู้ของเยาวชนลดลง อย่างเห็นได้ชัด เพราะความอ่อนแอทางความคิด ซึ่งนอกจากจะทำให้เยาวชนไม่มีภูมิคุ้มกันแล้วยังเป็นจุดอ่อนที่จะทำให้เข้าใจสังคมผิด ไม่เห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม หรือเรียกว่า “ขาดจิตสำนึกสาธารณะ” สภาพการณ์ที่วัยรุ่นไทยขาดจิตสำนึกสาธารณะ ทำให้ชุมชนอ่อนแอ ไม่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรม ห้างเหินศาสนาและขาดความซื่อสัตย์สิ่งเหล่านี้ถือเป็นตัว กัดกร่อนเศรษฐกิจพอเพียงและความสมานฉันท์ในสังคม สอดคล้องกับผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3, 2555. อ้างถึงใน ปภาพินท์ รุณธาดู, 2559: 77)

การกระตุ้นเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเข้าใจบทบาท หน้าที่ของการเป็นสมาชิกของสังคม ใช้ชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมจึงต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้สภาพของสังคมให้รู้จักคิดและมองเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามเหตุและผล รู้จักวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมนำไปสู่การแก้ปัญหาสังคม ผลที่เกิดขึ้นจะทำให้ให้นักเรียนเป็นนักคิดหรือนักวางแผนอย่างสมบูรณ์ทั้งความรู้และคุณธรรม จึงถือว่าเป็นภาระหน้าที่ (Function) ร่วมกันของสถาบันทางสังคมที่ใกล้ชิดกับนักเรียนโดยเฉพาะสถานศึกษาที่ควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมสนับสนุนและสร้างบรรยากาศให้เกิดการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์ให้กับสังคม รู้จักวางแผน เข้าใจการจัดระบบ การคิด เข้าใจการวางแผน ตลอดจนจนสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิต

ให้เข้ากับสถานการณ์ได้มากยิ่งขึ้น (อริสา สุขสม และสุวิมล นราองอาจ, 2554: 3-9)

จากภูมิหลังและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมเรียนรู้ พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีพลังความสามารถร่วมมือกับผู้อื่นสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับส่วนรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสิ้นสุดลงและหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นระยะเวลา 1 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยมี วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่นำมาวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ คือ เอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย บทความหรือฐานข้อมูลอื่นๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง ซึ่งกรอบเนื้อหาประกอบด้วย จิตสาธารณะ การจัดการเรียนรู้, ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดจิตสาธารณะ และแบบประเมินการทำกิจกรรม

การวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีผลสรุป ดังนี้ องค์ประกอบของจิตสาธารณะ จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น มีตัวชี้วัดประกอบด้วย การร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนาสังคม, การช่วยเหลือแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น, การอำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่นและการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น 2. ด้านการเสียสละเพื่อสังคม มีตัวชี้วัด ประกอบด้วย การสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และเวลาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม, การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว รู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ การสละประโยชน์ส่วนที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคนหมู่มากหรือคนที่อ่อนแอกว่า และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และ 3. ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม มีตัวชี้วัด ประกอบด้วย การสนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม ความตั้งใจที่จะทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จตาม

เป้าหมายที่กำหนดและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ความตั้งใจที่จะทำงานของส่วนรวมจนสำเร็จ และการริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาสังคมจนสำเร็จ

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อให้ได้องค์ประกอบของจิตสาธารณะ องค์ประกอบของชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้สัมภาษณ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มนักปฏิบัติการ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ จำนวน 9 คน ดังนี้ กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ อาจารย์หรืออดีตอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษามีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องจิตสาธารณะไม่น้อยกว่า 5 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน กลุ่มนักปฏิบัติการ ได้แก่ บุคคลที่ทำงานส่งเสริม สนับสนุนการช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ชุมชน สังคมโดยรวมจำแนกเป็น ผู้ที่ทำกิจกรรมจิตสาธารณะและเป็นที่ยอมรับในสังคมเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรืออดีตผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน และครู ที่มีประสบการณ์หรือรับผิดชอบกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนมีอายุราชการไม่น้อยกว่า 10 ปี มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน

ระยะที่ 2 สร้างชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

1. สร้างชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสารวิชาการ แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ จากรายงานการ วิจัย บทความหรือฐานข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการ พัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็น ล้ำคัญ

1.2 ศึกษาหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวดำเนินการ การวัดผล

และการประเมินผล

1.3 ศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ช่วงชั้นที่ 3

1.4 วิเคราะห์วัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในชุดกิจกรรม เสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดัง ตาราง 1

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่กำหนดในชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

กิจกรรม	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
ปฐมนิเทศ	สร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างครูกับนักเรียน และ นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ ของกิจกรรม	
การรู้จักตนเอง	เข้าใจถึงความสามารถของ ตนเอง	1. ตรวจสอบความสามารถตนเอง 2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสามารถตนเองกับเพื่อน
จิตสาธารณะ	เข้าใจความหมายและ ความ สำคัญของจิตสาธารณะ	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญของจิตสาธารณะ 2. อภิปรายและยกตัวอย่างพฤติกรรมที่มีจิตสาธารณะ
ชุมชนท้องถิ่น	1. เข้าใจสภาพของชุมชน ท้องถิ่น	1. บอกสภาพของชุมชนของตนเอง 2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเกี่ยวกับสิ่งที่น่าศึกษาในท้องถิ่น ของตนเอง 3. เลือกประเด็นศึกษาในชุมชน
การวิเคราะห์ปัญหา	1. เข้าใจสาเหตุของปัญหา ในชุมชนท้องถิ่น	1. เลือกประเด็นที่ต้องการศึกษาในชุมชน 2. วิเคราะห์สาเหตุของประเด็นที่ศึกษา
การสร้างพลังแห่ง ตน	1. เลือกกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาชุมชน	1. อธิบายขั้นตอนของกิจกรรมเรียนรู้ 3. ระบุกิจกรรมเพื่อประยุกต์ให้เกิดประโยชน์
การระดมพลัง สมองสู่ชุมชน	1. ระบุกิจกรรมบูรณาการ เพื่อใช้ทำกิจกรรมในชุมชน	1. บอกความเหมาะสมของปัญหาที่จะศึกษา 2. อธิบายวิธีการทำกิจกรรมในชุมชน
การสังเคราะห์งาน	1. กำหนดขั้นตอนการทำ กิจกรรมร่วมกันในชุมชน	1. เขียนโครงการ/กิจกรรมที่จะทำในชุมชน 2. กำหนดปฏิทินการทำกิจกรรม

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่กำหนดในชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (ต่อ)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
การพัฒนาสู่ชุมชน	1. อธิบายการทำกิจกรรมที่กำหนดในชุมชน	1. ปฏิบัติ บันทึกผล สรุป นำเสนอผลการทำกิจกรรมในชุมชน
การถอดบทเรียน	1. อธิบายสิ่งที่เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก	1. เขียนบรรยายความรู้สึกรู้สึกจากการทำกิจกรรม 2. นำเสนอประสบการณ์จากการทำกิจกรรม

1.5 พัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก โดยให้กิจกรรมครอบคลุมตัวชี้วัดพฤติกรรมจิตสำนึก ทั้ง 3 ด้าน คือ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละเพื่อสังคมและการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม แต่ละชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบดังนี้ ชื่อชุดกิจกรรม วัตถุประสงค์ กิจกรรมหรือวิธีดำเนินการ ภาระงานหรือชิ้นงาน สื่อ/อุปกรณ์ ระยะเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม และการประเมินผล

1.6 นำชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกที่พัฒนาขึ้นและคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องของชุดกิจกรรมกับนิยาม ความสอดคล้องของรูปแบบกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ความเหมาะสมของชุดกิจกรรม หลังจากนั้นนำชุดกิจกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ความเหมาะสมของชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.83 และความสอดคล้องของคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ความเหมาะสมของคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.98

1.7 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และปรับปรุงชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา จากนั้นทำเป็นฉบับสมบูรณ์

2. การสร้างคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย แนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมหรือโครงการ

2. ศึกษาแนวคิดการบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม

3. ศึกษาองค์ประกอบชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร องค์ประกอบจิตสำนึก แนวคิดการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน กระบวนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวดำเนินการ การวัดผล และการประเมินผล

5. ศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และคำอธิบายหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6. วิเคราะห์แนวทางการบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมจิตสาธารณะ การจัดกิจกรรมเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในชุมชนที่อยู่ใกล้นักเรียนมากที่สุดโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกศึกษาได้ตามความเหมาะสมกับตนเอง

7. วิเคราะห์แนวทางการประเมินผลการทำงานกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

8. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ประกอบไปด้วย

8.1 คำชี้แจงสำหรับครู เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคำแนะนำในการจัดกิจกรรมของครูซึ่งจะชี้แจงเกี่ยวกับแนวคิดของชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน องค์ประกอบของชุดกิจกรรมและวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

8.2 การจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม สาระสำคัญ ตัวบ่งชี้จิตสาธารณะ วัตถุประสงค์เวลาที่ใช้ สถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แบบบันทึกผลการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ใบกิจกรรม และแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

วิธีการพัฒนาและหาคุณภาพของคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน มีดังนี้

1) วิเคราะห์นิยามของจิตสาธารณะ ตัวชี้วัดของจิตสาธารณะ กระบวนการจัดการ

เรียนรู้ ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเองกระบวนการและเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เพื่อออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของจิตสาธารณะ ตามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

2) สร้างความตระหนักรู้ในตนเอง กิจกรรมจะมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ตระหนักรู้ว่าตนรู้สึกอย่างไร ต้องการอะไร รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถและเห็นคุณค่าของตนเอง โดยในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบสำรวจความสามารถของตนเองเพื่อกระตุ้นนักเรียนในเรื่องการตระหนักรู้ในตนเอง

3) เสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีจิตสาธารณะต่อตนเอง กระตุ้นให้รับรู้ถึงคุณค่าความสามารถของตนเอง เชื่อว่าตนสามารถพัฒนาจิตสาธารณะได้ จัดกิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ วิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ วิเคราะห์ตนเองและวางแผนในการพัฒนาตนเองให้มีจิตสาธารณะ

4) กำหนดเป้าหมายและโน้มนำพฤติกรรมที่ต้องการกำกับตนเองและแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สะท้อนผลและปรับปรุงเป็นการประมวลข้อมูลความสามารถในการรู้คิดของตนเองที่สามารถควบคุม ตรวจสอบความคิดของตนได้โดยใช้กระบวนการในการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลกิจกรรม ครูกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายตามตัวชี้วัดของ

จิตสาธารณะ นักเรียนเป็นคนวางแผนกิจกรรมด้วยตนเอง และควบคุมกำกับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองให้บรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งให้มีการสะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง

5) นำเสนอคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุง

6) นำคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ชุดเดียวกับประเมินคู่มือการจัดกิจกรรม) ประเมินความเหมาะสมตามองค์ประกอบ ดังนี้ ชื่อชุดกิจกรรม วัตถุประสงค์ กิจกรรมหรือวิธีดำเนินการ ภาระงานหรือชิ้นงาน สื่อ อุปกรณ์ การวัดและประเมินผล ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมและการประเมินผล

7) ปรับปรุงคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ

8) นำคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จำนวน 40 คน ควบคุมกับชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

นำชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่สร้างขึ้นเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องความสอดคล้องของชุดกิจกรรมกับนิยามความสอดคล้องของรูปแบบกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องความเหมาะสมของชุดกิจกรรมเป็นไปตาม

ขั้นตอน และนำชุดกิจกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตรวจสอบความสอดคล้อง, ความเหมาะสมของชุดกิจกรรม

นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และปรับปรุงชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขทำเป็นชุดกิจกรรมฉบับสมบูรณ์ แล้วนำชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมแบบประเมินความสอดคล้อง, ความเหมาะสม เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลด้านหลักสูตรและการสอนและด้านจิตวิทยา จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องแต่ละองค์ประกอบของชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง, ความเหมาะสมโดยการคำนวณค่าความสอดคล้อง, ความเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 จึงเป็นชุดกิจกรรมที่มีความเหมาะสม ซึ่งในครั้งนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2. สร้างเครื่องมือวัดจิตสาธารณะ

2.1 แบบวัดจิตสาธารณะ มีวิธีการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดจิตสาธารณะศึกษานิยามของจิตสาธารณะ เพื่อนำมาสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวชี้วัดของการมีจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ประกอบด้วย การร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนาสังคม การช่วยเหลือแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น, การอำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่น และการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ด้านการเสียสละเพื่อสังคม ประกอบด้วย การสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และเวลาช่วย

เหลือผู้อื่นและสังคม การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน รู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ การสละประโยชน์ส่วนที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคนหมู่มากหรือคนที่อ่อนแอกว่า และ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ประกอบด้วย สนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม ตั้งใจที่จะทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ตั้งใจที่จะทำงานของส่วนรวมจนสำเร็จ และริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาสังคมจนสำเร็จ

2.1.2 สร้างแบบวัดจิตสาธารณะ นักเรียนฉบับร่างประกอบด้วย 2 ตอน ตอนที่ 1 รายการคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของ Likert มี 5 ระดับ คือ ทำทุกครั้ง ทำบ่อยครั้ง ทำบางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคยทำ จำนวน 60 ข้อ โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น จำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ 2) ด้านการเสียสละเพื่อสังคม จำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ 3) ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม จำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดสำหรับระบุความคิดเห็น

2.1.3 นำแบบวัดจิตสาธารณะ นักเรียนที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอเสนอแนะโดยมีประเด็นที่ควรปรับปรุง คือ ภาษาที่ใช้ควรมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน แบบวัดจิตสาธารณะนักเรียนที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

การเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมีคุณสมบัติคือ 1) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก 2) มีประสบการณ์การทำงานในด้านที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยเป็นเวลา 5 ปี (ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับประเมินคู่มือการใช้ชุดกิจกรรม) เพื่อพิจารณาประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงเป็นแบบวัดจิตสาธารณะที่น่าไปใช้ได้ ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดำเนินการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบวัดจิตสาธารณะไปใช้กับนักเรียนก่อนและหลังจากการทดลอง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะใช้สถิติ t-test แบบ dependent samples

2.2 วิเคราะห์การปฏิบัติกิจกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนเป็นผู้บันทึก โดยวิเคราะห์เนื้อหาใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ประสบการณ์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม 2) ความรู้สึกจากการเข้าร่วมกิจกรรม 3) การปฏิบัติกิจกรรมการมีจิตสาธารณะตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละเพื่อสังคม และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาเป็นรายสัปดาห์และสรุป

พฤติกรรมการณ์มีจิตสาธารณะที่นักเรียนแสดงออกตามองค์ประกอบของจิต

การทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 45 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 41,284 คน (กลุ่มสารสนเทศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน online: เข้าถึงวันที่ 27 สิงหาคม 2563)

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2553:

60-62) โดยกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ประกอบด้วยชุดกิจกรรม 3 ชุด กิจกรรม มีกิจกรรมย่อย 9 กิจกรรม 2) แบบวัดจิตสาธารณะ 3) แบบประเมินการทำกิจกรรม

3. แบบแผนการทดลอง

ในการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง แบบแผนการศึกษากลุ่มเดียวมีการทดสอบจิตสาธารณะก่อน-หลังการทดลองและการวัดซ้ำ เป็นการเปรียบเทียบ O_1 กับ O_2 ส่วน O_3 ซึ่งเป็น extended posttest จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคงทนของผลการทดลอง (Dooley, 1995 p. 193 อ้างอิงใน ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, 2545: 69) ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแบบแผนการทดลองซึ่งมีลักษณะศึกษากลุ่มเดียวมีการทดสอบจิตสาธารณะก่อน-หลังการทดลองและการวัดซ้ำ

กลุ่ม	ทดสอบก่อน ₁	การสอน	ทดสอบหลัง ₁	ทดสอบหลัง ₂
ทดลอง	O_1	X	O_2	O_3

ความหมายของสัญลักษณ์

O_1 แทน การทดสอบจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนการทดลอง

X แทน การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

O_2 แทน การทดสอบจิตสาธารณะของนักเรียนหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสิ้นสุด

O_3 แทน การทดสอบจิตสาธารณะของนักเรียนหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสิ้นสุดแล้วเป็นระยะเวลา 1 เดือน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการนำชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่สร้างขึ้น มาใช้เพื่อศึกษาผลการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ 1) การทำกิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ 2) ทำกิจกรรมเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ 3) ทำกิจกรรมเชิงพัฒนาในชุมชน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อออกหนังสือราชการขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนสกลนครวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน

2. นำแบบวัดจิตสาธารณะให้นักเรียนทำก่อนใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริม จิตสาธารณะ

3. นำชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงจนสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 13 สัปดาห์ ทดลองทั้งในชั่วโมงเรียนและนอกชั่วโมงเรียน รวมเวลาในการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นเวลา 42 ชั่วโมง นำไปใช้จริงในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างวันที่ 5 เดือนตุลาคม 2563 ถึงวันที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ 2564 แยกกิจกรรมการทดลองเป็น ดังนี้

1) ทดลองในชั่วโมงเรียน 18 ชั่วโมง ใช้เวลาในชั่วโมงเรียนที่ทางโรงเรียนกำหนดเป็น ชั่วโมงต้นคว่ำอัสระ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ทุกวันพุธเวลา 13.00 น.-16.00 น.

2) ทดลองนอกชั่วโมงเรียน 24 ชั่วโมง ใช้เวลาในช่วงที่โรงเรียนปิดภาคเรียนเพื่อไม่ให้กระทบต่อเวลาเรียนปกติ กิจกรรมเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ณ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) และกิจกรรมหลังเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมปฏิบัติตามกิจกรรมโครงการในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น ตามที่แต่ละกลุ่มกำหนด

5. การทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดระยะการทำกิจกรรมเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1) การทำกิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ ระยะนี้เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้และทำความเข้าใจตนเอง การรู้จักผู้อื่น มีความรู้ความเข้าใจจิตสาธารณะ และรู้จักชุมชนตนเอง

2) ทำกิจกรรมเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ระยะเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการทำงาน การบูรณาการความรู้ที่มีความสอดคล้องกับสภาพโดยรวมของชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นให้นักเรียนเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ณ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นเป็นระบบทีม มีประสบการณ์ตรง

3) ทำกิจกรรมเชิงพัฒนาในชุมชน เป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนนำกิจกรรม/โครงการการพัฒนาสู่ชุมชนที่ร่วมกันวางแผนมาก่อนหน้าไปปฏิบัติจริงในชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจิต
 ติสาธนะของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4
 ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อ
 เสริมสร้างจิตติสาธนะของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติ
 t-test แบบ dependent samples

2. วิเคราะห์การปฏิบัติกิจกรรม
 การมีจิตติสาธนะของนักเรียนระดับชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนเป็นผู้บันทึก โดย
 วิเคราะห์เนื้อหา สรุปใน 3 ประเด็น ได้แก่
 1) ประสบการณ์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วม
 กิจกรรม 2) ความรู้สึกจากการเข้าร่วมกิจกรรม
 3) การปฏิบัติกิจกรรมการมีจิตติสาธนะของ
 นักเรียนตามองค์ประกอบของจิตติสาธนะทั้ง
 3 ด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสีย
 สละเพื่อสังคม และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม
 ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาเป็นรายสัปดาห์และสรุป
 พฤติกรรมการมีจิตติสาธนะที่นักเรียนแสดงออก
 ตามองค์ประกอบของจิตติสาธนะ

ผลการวิจัย

ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้าง
 จิตติสาธนะของนักเรียนที่สร้างขึ้นมีความ
 เหมาะสม โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง
 ชุดมีค่าเฉลี่ย 2.83 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
 มาก และคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ
 เสริมสร้างจิตติสาธนะของนักเรียนมีค่าเฉลี่ย
 2.96 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความ
 สอดคล้องขององค์ประกอบของชุดกิจกรรมเสริม
 หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตติสาธนะของนักเรียน
 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้
 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และ
 ความสอดคล้องของคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเสริม
 หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตติสาธนะของนักเรียน
 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่า
 ดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ชุดกิจกรรม
 เสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตติสาธนะของ
 นักเรียนมีประสิทธิภาพที่ 83.15/86.73 สูงกว่า
 เกณฑ์ 80/80 ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตติสาธนะของนักเรียน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

รายการ	n	$\sum X$	\bar{X}	ร้อยละ
คะแนนระหว่างปฏิบัติกิจกรรม 1-8 (E_1)	40	3326	83.15	83.15
คะแนนจากการทดสอบหลังปฏิบัติการ (E_2)	40	5204	130.10	86.73

ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนา=83.15/86.73

จิตติสาธนะของนักเรียนระหว่างก่อน
 และหลังการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อ

เสริมสร้างจิตติสาธนะ แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

การประเมิน	n	\bar{X}	S.D.	df	t	p-value
ก่อนทดลองใช้ชุดกิจกรรม	40	90.75	4.407	39	36.265	.000
หลังทดลองใช้ชุดกิจกรรม	40	130.10	6.071			

* $p < 0.5$

จิตสาธารณะของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะลดลงและหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นระยะเวลา 1 เดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจบสิ้นลงกับหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจบสิ้นเป็นระยะเวลา 1 เดือน

การประเมิน	n	\bar{X}	S.D.	df	t	p-value
หลังเรียนจบสิ้น	40	130.10	6.071	39	10.150	.000
หลังเรียนจบสิ้นเป็นระยะเวลา 1 เดือน	40	127.98	5.385			

* $p < 0.5$

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร สามารถอภิปรายดังนี้

1. ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน มีประสิทธิภาพที่ 83.15/86.73 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

การที่ผลปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ได้แก่ ชื่อชุดกิจกรรม, วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ การะงานหรือชิ้นงาน สื่อ/อุปกรณ์ เวลาที่ใช้ และการประเมินผล

หลักการของชุดกิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) การตระหนักรู้ตนเองทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อยของตนเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น
 - 2) จิตสาธารณะสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้
 - 3) การมีความเข้าใจชุมชนตนเองมีผลต่อการแสดงพฤติกรรม
 - 4) กระบวนการทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ
 - 5) การระบุเป้าหมาย การกระทำและการกำกับตนเอง
 - 6) ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง และ
 - 7) การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในการฝึกกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดและประเมินตน จึงสังเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้ดังนี้
- 1) การสำรวจความสามารถตนเอง
 - 2) จิตสาธารณะ
 - 3) ชุมชนท้องถิ่น
 - 4) การวิเคราะห์ปัญหาเชิงสาเหตุ
 - 5) การเติมพลังแห่งตน
 - 6) การสังเคราะห์งาน

7) การพัฒนาสู่ชุมชน และ 8) การสะท้อนความคิด สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่กรมวิชาการ (2547, 5) เสนอว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถภาพ คือ เก่ง มีคุณภาพ คือ ดี และเป็นผู้มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี คือ สุข เป็นประชากรที่เก่ง ดี สุข เป็นประชาชนที่มองกว้างคิดไกล ใฝ่รู้ เชิดชูคุณธรรม สุวิทย์ มูลคำ (2549: 17) เสนอว่าถ้าไม่นับสื่ออุปกรณ์ และเทคนิควิธีการต่างๆ แล้วบุคคลก็นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดบุคคลดังกล่าวนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็นสองฝ่ายด้วยกัน คือ ผู้สอนและผู้เรียน โดยปกติผู้สอนและผู้เรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน เว้นเสียแต่ในบางโอกาสที่ผู้สอนอาจจะต้องมีบทบาทมากกว่า และในทำนองเดียวกัน บางครั้งผู้เรียนก็จำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมมากกว่าเช่นกัน สอดคล้องกับ Joyce และคณะ (2004: 29) ที่เสนอกรอบความคิดของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบ การเรียนรู้ของนักเรียน และการพิจารณาเกี่ยวกับวิธีการสร้างชุมชนหรือกลุ่มการเรียนรู้ของนักเรียน

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 ด้าน จำแนกเป็น ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น มีตัวชี้วัดประกอบด้วย การร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนาสังคม การช่วยเหลือแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น, การอำนวยความสะดวกให้ กับผู้อื่นและการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ด้านการเสียสละเพื่อสังคม มีตัวชี้วัดประกอบด้วย การสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และเวลาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม, การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว รู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ, การสละประโยชน์ส่วนที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคนหมู่มากหรือคนที่อ่อนแอกว่า และการใช้เวลาว่าง

ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และ ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม มีตัวชี้วัด ประกอบด้วย การสนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคม, ความตั้งใจที่จะทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดและเป็นประโยชน์ต่อสังคม, ความตั้งใจที่จะทำงานของส่วนรวมจนสำเร็จ และการริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาสังคมจนสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของอนุชาติ พวงสาส์ และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล (2540) ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ (2546) กระทรวงศึกษาธิการ (2552) และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) ที่เป็นชนนี้เพราะผู้วิจัยมีการสังเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคนุช หมาภิน (2556) พบว่าองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนมีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ การดูแลรักษาผลประโยชน์ร่วม การเคารพสิทธิผู้อื่นและสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความมีน้ำใจและเอาใจใส่ต่อผู้อื่น การมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละเพื่อสังคม และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม หลังการใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้สนับสนุนและมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนสอดคล้องกับแนวคิดจิตวิทยาพัฒนาการของไวรู่น ที่กลุ่ม

เพื่อนมีอิทธิพลต่อนักเรียนในวัยนี้ค่อนข้างมาก (พรพรณี ข.เจนจิต, 2528: 144)

นักเรียนมีจิตสาธารณะระดับสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีสถานภาพครอบครัวที่อาศัยอยู่ร่วมกันทำให้ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนม นักเรียน เมื่อนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ได้รับความรักความอบอุ่นในครอบครัว ครอบครัวมีการสนับสนุนให้นักเรียนสามารถคิดและตัดสินใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน ครอบครัวมีการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี มีการยอมรับและให้เกียรติผู้อื่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และมีการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ เลียนแบบและแสดงพฤติกรรมเหมือนสมาชิกในครอบครัว ทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง ดังคำกล่าวของประณต เค้านิม (2549: 355) ที่ว่า การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ทำให้เด็กได้รับการซึมซับพฤติกรรมของครอบครัว ทำให้เกิดแนวโน้มที่เด็กจะเลียนแบบและปฏิบัติตามพฤติกรรมของครอบครัว ถ้าครอบครัวมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เด็กจะมีความรักและความภาคภูมิใจในครอบครัว ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมในตัวเด็กเช่นกัน และสอดคล้องกับภฤณี พวงพันธ์ (2552: 95) ได้ทำการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านตาอุดโดยใช้กลยุทธ์การอบรมคุณธรรมจริยธรรม; กลยุทธ์การเสริมแรงโดยการชมเชยและมอบรางวัล และประชาสัมพันธ์ผลการวิจัยพบว่า มีการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ทำให้นักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ เจษฎา หนูรุ่ง (2551: 4) ที่กล่าวว่า การเคารพสิทธิเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม

ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้นโดยแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม และไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556: 50) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบที่เป็นสถานการณ์จริง จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ตรง ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจสิ่งที่ตนเองเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงบวกเพิ่มมากขึ้นและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดน้อยลง สอดคล้องกับคำกล่าวของวิวัฒน์ ชัตติยะมาน (2549, 59-60) ที่กล่าวไว้ว่า ประสบการณ์ในชีวิตจริงจะทำให้ให้นักเรียนได้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาเป็นทีม ทำให้เกิดการพัฒนาเจตคติและทักษะในการแก้ไขปัญหาเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการใช้เทคนิคการกำหนดข้อดี ข้อเสียในการดูแลรักษาหรือทำลายสิ่งของเครื่องใช้ในโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีการรับรู้ว่าการขีดเขียนโต๊ะ การเขียนกำแพง และการรบกวนผู้อื่นนั้น เป็นการกระทำที่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ดังคำกล่าวของคอเรย์ (Corey, 2004: 240-255) ที่ว่า เทคนิคการกำหนดข้อดี ข้อเสีย เป็นสำรวจความเชื่อของสมาชิกกลุ่มและ ัญญาภัทร์ เลิศจันทร์ และจิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์ (2556, 43) ที่ได้ทำการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะโดยภาพรวม และรายด้าน ประกอบด้วย ด้านการใช้ ด้านการถือเป็นที่ และด้านการเคารพสิทธิ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจิต
 สาธารณะของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริม
 หลักสูตรเสร็จสิ้นกับหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริม
 หลักสูตรเป็นระยะเวลา 1 เดือน พบว่า นักเรียนที่
 ใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสิ้นสุดลงแตกต่างจาก
 หลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นระยะเวลา 1
 เดือน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านระหว่าง
 หลังทดลองจบสิ้นกับหลังทดลองเป็นระยะเวลา
 1 เดือน พบว่า ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น มีคะแนน
 เฉลี่ยเท่ากับ 44.73 กับ 43.03 คะแนนเฉลี่ยต่าง
 กัน เท่ากับ 1.7, ด้านการเสียสละเพื่อชุมชน มี
 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.80 กับ 43.70 คะแนน
 เฉลี่ยต่างกัน เท่ากับ 0.1 และด้านการมุ่งมั่นพัฒนา
 สังคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.85 กับ 41.15
 คะแนนเฉลี่ยต่างกัน 0.7 เมื่อพิจารณาคะแนน
 เฉลี่ยจิตสาธารณะ พบว่า หลังใช้ชุดกิจกรรมเสริม
 หลักสูตรจบสิ้น เท่ากับ 130.10 และหลังใช้ชุด
 กิจกรรมเสริมหลักสูตรจบสิ้นเป็นระยะเวลา 1
 เดือน เท่ากับ 127.98 ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย
 เท่ากับ 2.12 ซึ่งแสดงว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะ
 หลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นระยะเวลา
 1 เดือน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะไม่แตกต่าง
 จากหลังใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสิ้นสุดลง ที่
 ปรากฏผลเช่นนี้ เนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้
 ในชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสนับสนุนและมุ่งเน้น
 ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน
 ที่เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ประสบการณ์
 เดิมจนเกิดกระบวนการคิดและได้ค้นหาความรู้
 ด้วยตนเอง มีการให้ทำกิจกรรมปฏิบัติด้วย
 ตัวของนักเรียนเอง โดยร่วมคิดร่วมทำในระบบ
 ทีมซึ่งในชุดกิจกรรมมีแบบฝึกให้ทำกิจกรรมร่วม
 กัน มีการทบทวนความเข้าใจกิจกรรมด้วยการลง
 ข้อสรุปร่วมกันทุกกิจกรรม จึงทำให้นักเรียนเกิด

การเรียนรู้และมีความเข้าใจสิ่งที่ร่วมกันทำ เมื่อ
 พบสถานการณ์ใหม่ นักเรียนสามารถนำความ
 รู้เดิมมาวิเคราะห์สถานการณ์นั้นๆ อย่างเข้าใจ
 และสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามสถานการณ์ที่
 พบด้วยการนำความรู้ความเข้าใจเดิมมาเป็นฐาน
 ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่าง
 แท้จริงซึ่งจะจดจำได้นาน สอดคล้องกับคำกล่าว
 ของสุภาภรณ์ ทองใส (2548: 116) ที่ว่า ถ้า
 นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่มีความหมาย เป็นประโยชน์
 ด้วยความเข้าใจและได้ฝึกฝนตนเองมากๆ มีการ
 ทำกิจกรรมซ้ำๆ จะเกิดทักษะกระบวนการและ
 มีความคงทนในการเรียนรู้จนสามารถถ่ายโยงไป
 ใช้ประโยชน์ได้อย่างอัตโนมัติ นอกจากนั้นการจัด
 กิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหมายให้นักเรียนได้
 ฝึกปฏิบัติ ย่อมก่อให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้
 ดังผลการวิจัยของชัยวัฒน์ ถุงเสน (2547: 79)
 พบว่า การเรียนโดยการใช้สื่อการเรียนแบบใหม่
 ทำให้นักเรียนมีความสนใจเรียนตลอดจนสามารถ
 สร้างบรรยากาศในการเรียนให้ผ่อนคลาย ทำให้
 นักเรียนสามารถเรียนได้อย่างเข้าใจและจดจำ
 เนื้อหาได้ดีและไว หนูนาถ (2547: 79) เสนอ
 แนะนำว่า ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียน
 เรียนได้จากประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด การ
 ใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนและให้นักเรียนมี
 ส่วนร่วมให้มากที่สุด จะทำให้เกิดความจำระยะ
 ยาว จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการทำกิจกรรม
 โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้าง
 จิตสาธารณะของนักเรียนเป็นการจัดกิจกรรม
 ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและมีการทำ
 กิจกรรมโดยใช้ระบบทีม เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้
 นักเรียนเกิดการพัฒนาและเกิดประสบการณ์การ
 เรียนรู้อย่างเข้าใจ จึงทำให้เกิดความคงทนต่อการ
 เรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาให้นักเรียนให้มีจิตสาธารณะนั้น ทางโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ การฝึกอบรมควบคู่กันไปกับการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์นอกสถานที่ เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในส่วนของ การวิจัยเชิงคุณภาพและการสัมภาษณ์ นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม เพื่อนำมาพิจารณาองค์ประกอบจิตสาธารณะที่ชัดเจน และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). *แนวทางการสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.กรมวิชาการ. (2547). *เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดแบบโครงการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษณ์ พวงพันธ์. (2552). *การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านตาอูด อำเภอยะรัง จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). *ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉวีวรรณ คำประไพ. (2554). *การศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่างกัน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยวัฒน์ ฤงเสน. (2547). *การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์การสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เรื่อง การอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ถ่ายเอกสาร).
- ธัญญาภัทร์ เลิศจันทร์ทรงกูรและจิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์. (2556). *การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

- ประณต คำฉิม. (2549). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปภาพินท์ รุณธาตุ. (2558). *การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้หน้า
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
เขต 3*. วิทยานิพนธ์: ป.ร.ด. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- พ่องพรรณ ตริยมงคลกุล และสุภาพ จัตรภรณ์. (2545). *การออกแบบการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรณีษ.เจนจิต. (2528). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิริยา นิลมาต. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัคนุช หมากผิน. (2556). *การวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2546). *ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะที่มีต่อจิตสาธารณะ
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะผ่านนิทาน.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ*.
- วรินทร์ บุญยิ่ง. (2553). *การสังเคราะห์รูปแบบ กระบวนการ และเทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมเพื่อ
สังคมและสาธารณะประโยชน์ของประเทศเกาหลีใต้*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิทวัฒน์ ชัดตยะมาน. (2549). *การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย
ทักษิณ, 5(1), 59-60*.
- วิไล หนูนาถ. (2547). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยผู้สอนคนเดียว วิชาวิทยาศาสตร์
เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิเชียรมาตุ 3 จังหวัด
ตรัง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. ถ่าย
เอกสาร.
- วิโหมจู้ วัฒนานิรมิตกุล. (2553). *จิตสำนึกสาธารณะ: วิถีที่เป็นจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษ
ที่ 2*. *วารสารที่ทัศน์วัฒนธรรม, 9(1), 25-34*.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร*. online: เข้า
ถึงวันที่ 27 สิงหาคม 2563.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา. (2558). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุภาภรณ์ ทองใส. (2548). *การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค เค ดับเบิ้ลยู ดี แอล (KWDL) ร่วมกับแนวคิดของวรรณี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและวิธีสอน)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). *กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อนุชาติ พวงลำลีและวีรบูรณ์ วิสารทสกุล. (2540). *ประชาสังคม: คำความคิดและความหมาย*. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อริยา นิลคูหาและสุวิมล นราองอาจ. (2554). จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 3(2), 81-93.
- Corey, G. (2004). *Theory and practice of group counseling*. 6th ed. California: Thomson Brooks/Cole Inc.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2004). *Models of teaching*. 7th ed. London: Pearson.